

Ženevske
novice

št. 50
junij 2012

GLASILO ZDRUŽENJA
ŽENEVSKIH
SLOVENCEV

(Bulletin de
l'Association des
Slovènes de Genève)

ženevske novice

Glasilno združenja ženevskih Slovencev
(Bulletin de l'Association des Slovènes de Genève)

Številka 50, leto XX, junij 2012

Fotografija na naslovnici: Živa Tavčar

uvodnik	str. 3
in memoriam	str. 4
Razstava ob 20. obletnici slovenije	str. 6
Jure Žerovec, novi diplomat	str. 8
Portret Dušice Franke	str. 9
Iskalec novih izzivov	str. 10
Tanya Vajk	str. 15
Boris Maver – delegat mednarodnega rdečega križa v Iraku	str. 16
Nekaj Švice v Slovenji	str. 17
Novomeščani na obisku	str. 19
Georges Gachot, producent filma L'Ombrello di Beatocello	str. 20
Gaston Nicole	str. 23
kultura	
Metka Vergnion na Japonskem	str. 26
Razstava kipov Lučke Koščak in fotografij Lija Weingerl v New Yorku in Washingtonu	str. 26
Kulturni večer v Washingtonu	str. 27
Junija, julija in avgusta bo v Bernu razstava: <i>Alpe - kot jih vidijo ptice</i> , Matevža Lenarčiča	str. 28
ne pozabite	str. 29

Gospodu Bogdanu Zegi gre zahvala, da so Ženevske novice ugledale luč sveta leta 1992. Prav pred koncem redakcije nas je vse presenetila žalostna novica, da ga naenkrat ni več med nami. Spominjali se ga bomo kot izredno aktivnega Slovenca, ki je v Združenje Ženevskih Slovencev vložil največ energije v času, ko smo se Slovenci, ki živimo tu, začeli šele spoznavati in povezovati. Poslovilni govor gospodu Bogdanu Zegi, izpod peresa gospoda Marijana Strune, lahko preberete na naslednjih straneh.

Velika in prisrčna zahvala gre tudi gospe Ireni Sterck Militarev, ki je z vso svojo ljubeznijo in strokovnostjo vrsto let urejala Ženevske novice. S svojim vztrajnim delom, zavzetostjo in neskončno potrpežljivostjo je Ženevske novice ponesla preko meja; napisala je na destine odličnih pogovorov, nas obveščala o kulturnih in družabnih dogodkih, skratka, novice so nas vsakič znova očarale. Po desetih letih naporega dela, se je odločila, da Ženevske novice preda v nove roke.

Težko je prevzeti uredništvo časopisa za tako kvalitetno in sposobno žensko, kot je Irena. Zato sva zdaj to nalogo prevzeli dve - Živa Tavčar in jaz. Obljubili sva eno številko, pa že sanjava o naslednji. Bova videli, kakšen bo vaš odziv. Obenem pa vas, dragi bralci, prosiva, da ste potrpežljivi z novinkama. Prvi koraki so vedno najtežji, a upanje, da bo naslednjič še boljše, obstaja. Slediva istem cilju in se dopolnjujema kot tandem; Živa je polna energije in smisla za humor, jaz pa optimizma.

V tej jubilejni, 50 številki predstavljamo Slovence, ki delujejo ali pa so delovali v Ženevi, in eno gostjo iz tujine. Spoznate lahko gospoda Jureta Žerovca, ki je naš novi diplomat pri Stalni Misiji Republike Slovenije pri OZN v Ženevi, gospo Dušico Franke ter gospoda Marijana Struno. Lahko si preberete tudi intervju s humanitarnim delavcem (in igralcem) Borisom Mavrom, ki dela trenutno za Mednarodni Rdeči Križ v Iraku. Srečali smo se tudi s pisateljico Tanyo Vajk iz New Yorka. Preberite si intervju s švicarskim humanistom, režiserjem Georgesom Gachotom, ter odkrijte priljubljenega televizijskega novinarja Gastona Nicole.

Zahvaljujem se vsem, ki ste prispevali članke, vzpodbude in neomajno podporo. Med drugimi hvala Združenju Ženevskih Slovencev, Ministrstvu za Slovence po svetu, ki je časopis omogočilo, Petri Petan za oblikovanje in podjetju Partnergraf iz Grosuplja za tisk. Z Živo vam želiva prijetno branje, čudovite poletne počitnice in da se vsi zdravi in zadovoljni spet srečamo na novoletni večerji.

Bogdan!

Često si nas - člane Društva Slovencev v Ženevi - vabil na sestanke in druge prireditve. Bogdan, danes je tukaj naše zadnje srečanje ob Tvoji prisotnosti.

Naše poti so se križale v začetku zadnjega desetletja prejšnjega stoletja. To je bilo leta 1991, v dobi velikih političnih premikov v Evropi, nadvse pomembnih tudi za nas, Slovence. To je bila doba razpada Jugoslavije in začetka prizadevanja Slo-venije za uveljavitev njene državnosti.

V teh zgodovinskih trenutkih je bilo za človeka Tvojega kova nemogoče ostati pasiven gledalec tega gibanja. Preveč si ljubil svojo rojstno deželo! Neaktivnost ne ustreza Tvojemu značaju! Tako je tudi razumljivo, da si bil meseca julija leta 1991 med pobudniki in ustanovitelji Društva Slovencev v Ženevi. Izvolili smo te tudi razumljivo za prvega predsednika tega društva.

Statut društva izraža Tvoje osnovne želje: pomagati Sloveniji v njenih naporih za osamosvojitve, iskati pomoč za njeno mednarodno priznanje in v tem cilju povezovati Slovence v Švici, predvsem v predelu Ženeve.

Istočasno si za švicarske časopise pisal članke o Sloveniji. Iskal si stike z ljudmi, ki bi te lahko podprli v teh naporih. Nikoli ne bom pozabil najinega potovanja v Bern, kjer si v palači Parlamenta prikazal skupini parlamentarcev in diplomatov dramatično situacijo Jugoslavije in pozitivne elemente, ki jih predstavlja samostojna Slovenija za Švico in za Evropo. Škoda, da to mojstrsko predavanje ni bilo posneto! Istočasno si se tudi potegoval za pravice in status Slovencev v Švici.

Tvoja želja je bila čim bolj povezovati Slovence. Organiziral si dogodke, kot so predbožična večerja in piknik za praznik državnosti, ki so postali naša tradicionalna srečanja. K temu bi bilo potrebno dodati tudi nekaj koncertov.

Vedno si menil, da marsikateri razgovor z ljudmi, ki nas obkrožajo, lahko pripomore k boljšemu spoznavanju naših razmer in prispeva k zbližanju.

in memo riam

4

5

V tem smislu si za ženevsko botanično društvo organiziral obisk doline reke Trente.

Slovenski verniki se Ti morajo zahvaliti, da so po dolgem iskanju dobili po Tvoji zaslugi cerkev, kjer imajo mesečno mašo in prostore za družabne stike po maši.

Pa vse navedeno ne bi bilo popolno, če bi ne omenil našega glasila Ženevske novice, ki so do danes igrale pomembno vlogo pri povezovanju Slovencev v Ženevi. V ta časopis si 10 let vlagal mnogo truda in požrtvovalnosti. Večinoma si vse delo opravil sam.

Seveda pri prikazovanju Tvojih mnogoštevilnih aktivnosti ne smem pozabiti Tvoje soproge Verene, ki je stala vedno ob Tebi in bila Tvoj najboljši sodelavec.

Ko nas zapuščaš, bi rad dodal samo nekaj besed: v spominu Te bomo ohranili kot moža, ki je bil vsem dober prijatelj, pozoren do drugih, vedno pripravljen pomagati in veliki Slovenec. Bogdan, ne bomo Te pozabili!

Marijan Struna

RAZSTAVA OB 20. OBLETNICI SLOVENIJE

Ob dvajseti obletnici Slovenije je v prostorih Misije stalnega predstavništva pri Združenih Narodih v Ženevi razstavljalo pet Slovenskih umetnikov, ki živijo in ustvarjajo v Ženevi: **Pavla Suermondt, Metka Vergnion, Eva Dimčovski, Lučka Koščak in Li Weingerl.**

6
Ko pomislim na Slovenijo, mi srce napolni radost. Mislim na prelepo deželo in prav tako čudovite ljudi, ki so edini, ki jih zares razumem, ker vsi govorimo ta poseben in redek jezik, ki vpliva na naš značaj. Slovenija je leta 2011 praznovala dvajseti rojstni dan. To je približno 7.000 dni od 25.000, ki jih povprečno doživi človek v svojem življenju. Mlado dekle torej. A tudi stara, častitljiva gospa, ki se spominja Knežjega kamna na Koroškem, zelenih Furlanijskih gričev in seveda svojih indoevropskih korenin, ki imajo še vedno sledi v našem slovenskem jeziku.

Umetniški jezik petih slovenskih umetnikov, ki živijo v Ženevi, izraža osebne in kolektivne izkušnje o najbolj pomembnih stvareh v našem življenju. Večno vprašanje, ki ima mnogo odgovorov. Najbolj enostaven je tisti, ki pravi, da je to, kar iščemo, čisto blizu nas, včasih tako blizu, da tega niti ne vidimo.

Mir, ljubezen, zadovoljstvo.

Ta razstava je o miru. V našem vsakdanjem življenju, v naših srcih, v naši družbi, je mir najbolj pomemben.

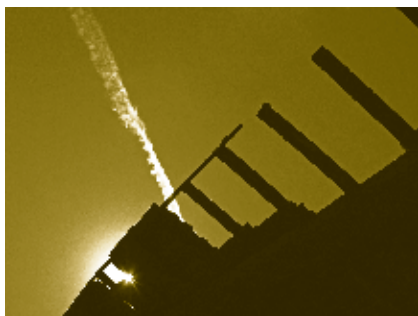
Začne se z nami.

Vsakdo izmed slovenskih umetnic in umetnikov izraža ta občutek na lasten način.

Pavla dela čudovite slike in barvaste skulpture. Metka gleda v nebo in s kamero beleži odgovore. Eva riše in piše sporočila na porcelanaste krožnike.

Lučkini angeli gledajo navznoter in Lijeve mirne kontemplacije se izražajo v grafičnih fotografijah.

Pet umetnikov predstavlja vsak po štiri umetniška dela, ki nas vabijo, da odpremo oči bistvenemu.

7

Pet ljudi, ki nosijo sporočila miru in miline okoli sveta, našega modrega planeta, ki je le pikica v naši galaksiji. Slovenija, ki je le majhna država na tem planetu, sije navdušujoče svetlo.

Lučka Koščak

JURE ŽEROVEC, NOVI DIPLOMAT

Povejte nam vse o sebi:

Rojen sem leta 1951 na Bledu, najlepšem kraju v Sloveniji in seveda tudi v Evropi. V osnovno šolo sem hodil na Bledu, v gimnazijo pa na Jesenicah, ki je bila takrat ena najboljših Sloveniji. Odločil sem se za študij jezikov in tako na *Filozofski fakulteti* v Ljubljani končal germanistiko - angleški in nemški jezik. Po diplomi sem moral za eno leto v JLA. To je bil res stran vržen in zapravljen čas v mojem življenju.

Po vojski sem eno leto delal v turističnem podjetju *Kompas*, ki je bi takrat največja in najboljša firma na tem področju v Jugoslaviji. Po kratkem izletu v prosveto (*Gimnazija Poljane*) sem se leta 1979 zaposlil na Vladnem sekretariatu za informiranje, kjer sem imel odlične sodelavce. Tam sem v glavnem delal s tujimi novinarji in TV ekipami, jim pripravljaj programe obiskov in organiziral intervjuje, kar je bilo zanimivo delo. Vmes sem se poročil in leta 1980 se mi je rodila hčerka Mojca. Leta 1990, po izvolitvi prve slovenske demokratične vlade, sem eno leto delal na Ministrstvu za turizem.

Maja 1991, malo pred osamosvojitvijo, sem se vrnil na takratno Ministrstvo za informiranje, ki ga je vodil Jelko Kacin. To »osamosvojitveno« obdobje je bilo zahtevno, a verjetno najlepše v moji poklicni karieri. Leta 1996 sem začel delati na Ministrstvu za zunanje zadeve (MZZ) in še isto leto odšel na službovanje v Makedonijo. Po dveh letih sem se vrnil v Ljubljano na MZZ, kjer sem se dobri dve leti posvečal državam JV Evrope.

Leta 2001 sem odšel za štiri leta v diplomatsko službo v Turčijo, kjer sem v Ankari spoznal Heleno Laufer, s katero vse odtlej živiva skupaj in deliva dobro in slabo. Po vrnitvi iz Turčije sem delal na Sektorju za izvenevropske države, v času predsedovanja Slovenije Evropski uniji pa dobro leto na Veleposlaništvu Slovenije na Dunaju.

V času od 2008 do 2011 sem se posvečal državam južnega Kavkaza in nato še področju razorožitve in neproliferacije orožja na Sektorju za varnostno politiko.

Septembra lani sem prišel delat na Stalno misijo Slovenije pri OZN v Ženevi,

ki je za New Yorkom drugo središče svetovne multilaterne diplomacije. Tu se srečujem z novimi izzivi, ker je področje mojega dela zelo široko.

Z zanimivostmi in čari Ženeve in okoliških krajev se še nisem dobro seznanil, saj so delovni dnevi dolgi. Poleg tega pa stanujem v Nyonu in sem »vozač«. Nyon je lepo in prijetno mesto ob Ženevskem jezeru, ki pa je mnogo, mnogo večje kot moje domače Blejsko jezero.

Lučka Koščak in Jure Žerovec

PORTRET DUŠICE FRANKE

Vsi poznamo gospo Dušico. Prisotna je na vseh naših prireditvah. Redno in z veseljem hodi k slovenski sveti maši, kjer nas večkrat pogosti z izvrstnim burekom ali pa s sladko baklavo. Je vedno prijazna in zelo nevsiljiva oseba, zato jo tudi bolj malo poznamo. Kljub temu, da je večino mladosti preživela v Srbiji, je ohranila slovenske korenine. Brezhibno obvlada slovenski jezik, po duši je ostala zavedna Slovenka.

Luč sveta je zagledala v Mariboru. Kot petletna deklica se je z družino preselila v takratno jugoslovansko prestolnico Beograd, kjer je dobil oče zaposlitev na Ministrstvu za promet. Šolanje je končala v Beogradu, kjer je diplomirala na ekonomski fakulteti. Že od mladih let se je učila francoščino in z velikim veseljem brala francoske klasike.

Prav živo se spominja začetka druge svetovne vojne, ko je Nemčija napadla Kraljevino Jugoslavijo in se je začelo bombardiranje Beograda. Ob zavijanju siren so vsi iskali zaklonišče v temnih kletnih prostorih. Ob medlem siju sveče ali petrolejke so s strahom čakali, da bo najhujše mimo. Da so se malo pogreli in si pregnali strah iz kosti, je med njimi kmalu začela krožiti steklenica rakije, kar je sprostito napeto vzdušje. Med vojno je žal izgubila očeta in ostala sama z materjo in s starejšo sestro. Ta tragični dogodek je seveda še bolj utrdil družinske vezi z mamo in sestro.

Po končanem študiju si je želela razširiti obzorje in spoznati tudi druge evropske kulture, vpisala se je na *Faculté des lettres* v Grenoblu. Ob pobudi profesorja literature je v francoščino prevedla Cankarjevo črtico *Desetica*. Po dveh letih je nadaljevala študij na *Institut universitaire d'études européennes*.

9

Pozneje se je v Ženevi zaposlila v *Le Centre européen de la culture* (CEC). Pod vodstvom ustanovitelja, znanega pisatelja in borca za združeno Evropo Denisa de Rougemonta, je s profesorjem Dušanom Sidjanskim vodila univerzitetno združenje za evropske študije, ki je štelo 35 članov. Cilj združenja je bilo sodelovanje inštitutov, objava letnega pregleda dogodkov, koordinacija aktivnosti in skupna realizacija evropskih tem. Inštitut je hranil vso dokumentacijo, izdano pri Evropski uniji. Bila je odgovorna za dokumente in arhive. To delo je opravljala z velikim veseljem, saj je imela priliko srečati veliko pomembnih oseb, med njimi je bil tudi José Manuel Barroso, ki je bil takrat še študent.

10 Njeno službeno mesto je bilo v vili Barton, v enem od najlepših parkov ob Ženevskem jezeru. Iz pisarne je imela čudovit pogled čez modro jezero na veličastno zasneženo verigo Mont Blanca. Imela je občutek, da ne hodi v službo, ampak se vsako jutro pelje na počitnice. V CEC je bila zaposlena nad trideset let, vse do upokojitve. Veliko je tudi službeno potovala in bila v Rimu sprejeta kar pri treh papežih. Posebno ji je ostal v spominu prisrčen sprejem pri papežu Janezu XXIII. Ta je namreč razumel, da ima pred sabo delegacijo predstavnikov agrikulture in jim je ves navdušen povedal, da je tudi on kmečki sin. Ko mu je njegov tajnik v zadregi razložil pomoto, se je papež hudomušno nasmejaj in rekel, da je eno ali drugo lahko del kulture.

Dušica je bila tudi navdušena alpinistka, kot članica alpskega kluba OZN je veliko prostega časa preživela v hribih. Ko je plezanje po strminah postalo prenaporno, se je vse bolj posvečala branju. Pravi, da ji nobena noč ni predolga, ker ima ob sebi vedno svojo zvesto prijateljico knjigo.

Sonja Montanini

ISKALEC NOVIH IZZIVOV

Marijan Struna, oče 4 otrok in dedek 9 vnučkov, je pravi svetovljan. Odrasel je v Mariboru, med vojno pa je bil izseljen. Študiral in živel je v Ljubljani, bil v Trstu, Strasbourgu, Londonu, Parizu, Ženevi ... Ustalil se je le 20 km stran od Ženeve – v kraju Divonne pod francosko Juro. Še vedno aktivno teče okoli jezera, pozimi teka na smučeh po Juri ali gre v hribe. Med drugim je preromal pot od Ženeve do Kompostele. Med slovenskim osamosvajanjem je bil med vnetimi sodelavci pri ustanavljanju slovenske države.

Gospod Struna, kako bi se opisali z enim stavkom?

Sem iskalec.

Iskalec česa?

Česarkoli. Vse življenje iščem in tako hodim za novimi izzivi ter cilji.

Kakšen cilj imate zdaj?

Pomagati ljudjem, ki so okoli mene. Od besed k dejanjem. Vendar včasih že samo ena beseda veliko pomaga. Dela je veliko!

O vas ne vem veliko. V spomin se mi je najbolj vtisnil dogodek, ki je bil omejen v dokumentarnem filmu o gospodu Janezu Hacinu (TV Slovenija, 2010). Na gimnaziji v Mariboru sta bila sošolca. S takratno klapo ste poskušali preko Jalovca prebežati v Italijo. Zakaj ste si sploh želeli zbežati iz poveljne Jugoslavije v Italijo, čemu ste izbrali ravno Jalovec?

V Ljubljani sem preživel štiri leta vojne od 1941 do 1945. Potem sem se vrnil v Maribor, kjer sem obiskoval gimnazijo. Moja sošolca sta bila Janez Hacin in Žarko Petan. Simpatično vzdušje, veliko smo se družili in delovali predvsem na športnem področju. Radi smo imeli sodobno glasbo in ples. To je bilo v takratni družbi slabo zapisano. Rusija s Stalinom je bila v tisti dobi predpisan ideal, mi pa smo hoteli svobodno zadihati. Gledali smo proti Zahodu, kjer je bila svoboda. Tako smo med leti 1945 do 1948 iskali izhod iz dežele komunizma. Večkrat smo načrtovali pobeg. Leta 1948 smo želeli uiti v

11

Italijo. Veliko sem hodil po hribih, pot okoli Jalovca se mi je zdela še najboljša rešitev, čeprav pogorja z italijanske strani sploh nisem poznal. Ker se je pot pokazala kot izredno nevarna, smo misel nanjo opustili. Naše dejanje je bilo nesmiselno, ampak takratne družbe nam je bilo vrh glave.

V Ljubljani sem študiral ekonomijo. S kolegi sem sodeloval na mladinskih delovnih akcijah. Tako smo dobili možnost, da gremo za tri tedne na morje, v bližino Kopra, v tako imenovano Cono B. Takrat je bila namreč Primorska zaradi rapalske meje po prvi svetovni vojni razdeljena na dve enoti: Cono A, ki so jo upravljali zavezniki (Američani in Britanci), in Cono B, kjer je bila jugoslovanska vojska. Med obema je bila strogo zastražena meja. Opazili smo, da je mogoče po morju prebegniti v Trst. Bilo nas je osem, ponoči nam je uspelo preplavati na zavezniško stran. Imeli smo ogromno srečo, da nismo naleteli na kontrolo. Takrat so na meji takoj streljali, če so te dobili.

12 V Trstu sem preživel kot begunec dve leti. Sprva sem opravljal vsa mogoča dela za preživetje, celo staro železje sem zbiral. Zahvaljujoč znanju tujih jezikov sem imel možnost prevajati za slovensko oddajo Tržaškega radia. Pozneje sem dobil delo pri mednarodni organizaciji za begunce. V tistih letih je bilo v Trstu veliko beguncev iz Jugoslavije. Bil sem trdno odločen, da v Trstu ne bom ostal in da se bom odpravil nekam, kjer bom lahko dokončal šolanje. Leta 1952 sem dobil štipendijo za študij v Strasbourgu v Franciji, kjer sem diplomiral na Institutu za ekonomske in politične vede. Tam sem tudi spoznal svojo

ženo, ki je študirala na isti fakulteti. Pozneje sem v Londonu opravil enoletni podiplomski študij iz »Business Administration«. Od tam sem se vrnil v Pariz, kjer sem na pravni fakulteti opravil magisterij (»MBA«). Po končanem študiju sem do leta 1968 živel v Parizu in delal v komercialnem sektorju nekega velikega podjetja. Vsa študijska leta sem bil zelo dejaven v študentskih krščanskodemokratskih organizacijah in bil izvoljen tudi v univerzitetni odbor. Sodeloval sem v organizaciji *Mlada Evropa*. Takrat smo bili zelo evroprosko usmerjeni, veliko bolj kot zdaj. V tem gibanju sem sodeloval celo z Robertom Schumannom. Mnogi takratni sodelavci tega gibanja so pozneje postali ugledni in pomembni politiki. Ti stiki so mi zelo pomagali, ko je leta 1990 prišlo do osamosvajanja Slovenije.

Kako ste pristali v Ženevi?

Delal sem za Unicef kot vodja oddelka za pridobivanje finančnih sredstev in prodajo Unicefovih izdelkov po svetu. Leta 1973 se je sedež Unicefa za Evopo, Afriko in Srednji Vzhod iz Pariza preselil v Ženevo. To mi je ugajalo. Ženeva je blizu hribov, na smučanje in hribolazenje mi ni bilo več treba potovati iz Pariza do Alp. Pri Unicefu smo v tistih letih ustanovljali in razvijali nacionalne komiteje. Njihova naloga je bila, da so širili in uresničevali ideje te organizacije, pomagali so pri zbiranju finančnih sredstev. Sodeloval sem pri reorganizaciji komitejev, ne samo v Evropi, ampak tudi v ZDA, Kanadi in celo v Indiji. V Nepalju sem se trudil, da so obnovili staro izročilo ročne izdelave papirja in tudi na roko izdelanih voščilnic za Unicef. Organizirali smo prodajno mrežo – vse to je izboljšalo življenje približno 20 tisoč Tibetancev. Večkrat sem potoval tudi v Beograd in nato v Ljubljano, kjer smo sodelovali z *Društvom za Združene narode*. Tam je delovala majhna, toda izjemno zanesljiva in uspešna ekipa (predsednica Marija Vilfan, tajnica Metka Lipovšek, sestra znane operne pevke, Barbara Turk, žena sedanjega predsednika države). Slovenija je postala po številu prebivalcev ena najboljših prodajalk Unicefovih voščilnic. Unicef sem zapustil leta 1989, ko sem šel v pokoj.

Ste potem imeli več časa in ste se lažje posvetili osamosvajanju Slovenije?

V Vzhodni Evropi se je takrat dogajal ogromen političen preobrat. Slovenija v mednarodni javnosti takrat ni obstajala, uradna država je bila Jugoslavija. Zahodne evropske države niso želele niti slišati o Sloveniji, da se ne bi zamerile Beogradu. Pa ne samo to – ustvarjanje države Slovenije se je označevalo kot razbijanje Jugoslavije in ustvarjanje nestabilnosti na Balkanu. To stališče so predvsem zastopali Američani, pa tudi francoski predsednik Mitterrand. Slovenija je bila »razbijalka« Jugoslavije. Iz Ljubljane smo dobivali prošnje, ki bi se jih lahko poenostavilo v stavek »Pomagajte nam najti zveze z zahodnimi vladami.« Najlažja pot do tega so bile politične stranke. Krščanski demokrati so bili takrat vladajoča stranka v večini držav. Stiki iz preteklosti

so pomagali, da smo lahko leta 1990 organizirali prvi uradni obisk predsednika Peterleta v Evropski skupščini v Bruslju. Obisk je zrcalil takratni čas: predsednik skupščine nas je sprejel ob navzočnosti jugoslovanskega vleposlanika. Sprejeli so nas tudi različni ministri in predsednik belgijske vlade, gospod Martens.

Drugi obisk nove slovenske vlade gospoda Peterleta smo organizirali v Parizu. Predsednik francoske države gospod Mitterrand je bil znan po svoji naklonjenosti Jugoslaviji. Vlada je bila zelo rezervirana. Ministrski predsednik nas ni hotel sprejeti. Vsi so se bali Srbije. Kljub temu je obisk uspel. Sprejeli so nas predstavniki glavnih strank, podpredsednik, predsednik senata gospod Poher pa je slovenski delegaciji pripravil slovesno kosilo.

S čim ste utemeljevali svoje zahteve?

14 Slovenija ni mogla več ostati v Jugoslaviji, ki je razpadala. Vse sogovornike je bilo treba prepričati, da je obstoj Jugoslavije, kot so si jo zamislili Srbi, nemogoč, da hočemo najti mirno pot v prihodnost in da je tudi v interesu Evrope, da omogoči republikam nekdanje Jugoslavije samostojnost in pridruženje Evropski skupnosti.

Kako ste po razglasitvi slovenske samostojnosti pomagali pri nadaljnjem pridobivanju mednarodnih priznanj Slovenije?

Slovenska skupnost v Ženevi je bila zelo aktivna v dobi rojevanja nove slovenske države. Bogdan Zega in Janez Hacin sta organizirala sestanke z novinarji. Časopisom v Švici in Franciji ter različnim poslancem smo pošiljali članke in utemeljitve prizadevanj slovenske politike. Z Bogdanom Zego sva se odpravila v Bern na sestanek s švicarskimi parlamentarci in se med drugim srečala tudi z gospodom Couchepainom.

Kako zdaj po 21 letih gledate na Slovenijo?

Razočaran sem nad politično nezrelostjo in neodgovornostjo Slovencev. Medsebojni spori, zavist, prepiranje. Vlada deluje, kakor da ji je vse dovoljeno. Slovenci morajo odgovoriti na vprašanje, kakšno Slovenijo hočejo danes, jutri, čez 20 let. Še vedno jim manjka od 50 do 100 let, da bodo zares državotvoren narod. Do nedavnega Slovenci nikoli nismo imeli svoje države, bili smo vedno dobri državljani Avstrije ali Jugoslavije, kjer so drugi ukazovali. Slovenija ima kvalitetne posameznike. V terminologiji opere bi rekli, da so Slovenci dobri solisti in odlični pevci. Postavlja se vprašanje, kako peti v zboru. Manjkajo ljudje, ki bi znali Slovincem jasno pokazati vizijo prihodnosti, jim prikazati vrednote, za katere se dela, trudi in tudi žrtvuje.

Živa Tavčar

TANYA VAJK

Tanyo Vajk sem spoznala na moji razstavi v Galeriji Cerkve Sv. Cyrila v New Yorku. Visoka, lepa ženska, ki mi je takoj začela navdušeno razlagati, kako se počuti kot Slovenka, čeprav ne govori jezika, a je silno aktivna v organizaciji *Slovenian American Union Association*. To združenje je razširjeno po vsej Ameriki. Pred več kot 100 leti je bilo ustanovljeno z namenom, da se umrlim Slovencem brez svojcev v Ameriki omogoči dostojen pokop. Kasneje je organizacija prerasla v ohranjanje slovenske kulturno-folklorne dediščine. Sedaj se Tanya trudi, da bi vzpostavila projekt »*Tromostovje*«. Plečnikovi mostovi v Ljubljani, ki dajejo projektu ime, služijo kot simbol mostov med staro in novo celino, kot možnost odprtih vrat, pomoči in informacij Slovencem, ki prihajajo v Ameriko in prav takšno možnost pomoči tudi Američanom, oz. ameriškim Slovencem, ki grejo na obisk ali živet nazaj v domovino.

Tanya se je rodila v Kanadi švedski materi in slovenskemu očetu, ki je po vojni pri 16 letih odšel najprej študirat v Francijo in kasneje v Toronto. Tam je na Univerzi spoznal svojo bodočo ženo. Družina je imela 6 otrok in se je nekajkrat selila zaradi očetove službe. Tako je Tanya od svojega šestega do šestnajstega leta živela v Parizu in v tistem času z babico dvakrat obiskala očetove sorodnike v Sloveniji. Kasneje je študirala arhitekturo in delala za Kanadsko vlado na kulturnih projektih. Po nekaj letih življenja v Miamiu je pred desetimi leti prišla živet v New York, kjer dela v eni najprestižnejših advokatskih hiš na Manhattanu.

Pripovedovala mi je različne zgodbe iz svojega zanimivega življenja. Najbolj zanimive so prav tiste, ki so povezane z njenimi mladostnimi spomini na rojstno deželo njenega očeta. Navdušila me je njena neverjetna ljubezen do dežele, ki jo komaj pozna, in zagnanost, s katero želi graditi mostove razumevanja in prijateljstva.

15

Lučka Koščak

BORIS MAVER – DELEGAT MEDNARODNEGA RDEČEGA KRIŽA

(v nadaljevanju ICRC) V IRAKU

Tvoja osebna izkaznica?

Rojen sem v Ženevi, tržaško-slovenskim staršem. Mlajša sestra Milena je specializirala fitokemijo, jaz pa sem študiral mednarodne vede in javno upravo na Univerzi v Ženevi. Med obema študijema sem tri leta obiskoval igralsko šolo na Konzervatoriju v Ženevi.

Kakšna je tvoja pot od igralca do delegata ICRC v kriznih območjih (Uganda, Darfur, Irak)?

16 V Ženevi ima Mednarodni Komite Rdečega križa svoj sedež. Tu se je leta 1859 rodil Henry Dunant, ki je kot ženevski trgovec, potoval v Piemont (današnja severna Italija) in tam srečal Napoleona III, ki se je takrat v Solferinu boril proti Avstrijcem. Na deset tisoče ranjenih vojakov je ležalo na bojišču in umiralo brez nege in zdravniške pomoči. Henry Dunant je organiziral civilno pomoč in bolnico v sosednjem mestu. O tem je leta 1862 globoko presunjen napisal knjigo »Spomin iz Solferin-a«. Leto kasneje je v Ženevi ustanovil Mednarodni komite Rdečega križa. V spomin na Henrija so izbrali za simbol, rdeč križ na belem ozadju – obratno od švicarske zastave.

Vodilna ideja organizacije je zelo preprosta: civilnemu prebivalstvu, ki trpi vojno ali nasilje, skušati omogočiti minimalne pravice. Naj igraš, slikaš, kipariš ali plešeš, gonilna sila je več ali manj ista – lepše življenje za vse ljudi. Kot igralec pomagaš ljudem sanjati, kot humanitarni delavec pa pomagaš s konkretnimi sredstvi. V obeh primerih si človek, ki pomaga doseči določen ideal.

Humanitarno delo so sanje in realnost?

Sedem let delam na terenu: Slonokoščena Obala, Darfur, Uganda, Tajska/Burma, Jemen, Irak. Na vsaki postojanki sem videl zelo konkretne rezultate humanitarne intervencije ICRC. Doživel sem, kako se ideal doseže s težkim delom in prinese pravo pomoč tistim, ki jo zares rabijo. Popolna realnost, nobenih sanj, veliko poti, kratkih noči v stalni napetosti v krajih, kjer dostikrat ni nobene druge organizacije. Če je pomoč upešna, je občutek blagodejnosti nepopisen.

Tvoje sanje, želje in vizija sveta?

V najbolj težkih situacijah obstoja upanje, ostane nasmeh med solzami. Svet

se spreminja, stalno in od zmeraj. »Realnost« je različna, odvisna od perspektive in ne obstaja ali pa obstaja samo relativno. Kar obstaja povsod, je upanje, so sanje o boljšem svetu, so akcije, ki bodo pomagale to uresničiti. Moje sanje so na strani ideala, na strani pozitivne spremembe. Iz konkretnih doživetij sem videl, da je to mogoče.

Lučka Koščak - Boris Maver

NEKAJ ŠVICE V SLOVENJI

17

Z Ženevo sem se seznanil na službenih poteh, vzljubil sem jo zaradi prijateljstva, drugi dom pa mi je postala zaradi ljubezni. Verjetno je še kdo med vami v francoski Švici, ki so ga sem pripeljali podobni razlogi. Najverjetneje pa ga ni, ki bi živel v Ženevi in se redno zaposlil v Sloveniji, kot se je zgodilo meni.

Ko po enem letu nisem našel zaposlitve, je v juniju 2010 izšel razpis Švicarskega sklada za razvoj razširjene EU za financiranje malih projektov in projektov nevladnih organizacij. Bistvo razpisa je bil prenos dobrih praks med državama in vzpostavljanje partnerstev. Videl sem priložnost, da se pridružim in začel sem z vprašanjem – kaj je tisto v Švici, česar bi si želel tudi v Sloveniji.

Železnice so prvo, kar poudarim, ko beseda nanese na prednosti življenja v Švici. Pa recimo, da so me finančne omejitve v razpisu odvrnile od tega, da bi začel z elektrifikacijo in gradnjo drugega tira NM-LJ. Odločil sem se za drugo izbiro: v Sloveniji bom poskusil predstaviti stanovanjske kooperative. Sprijaznjenost večine Švicarjev, da bodo živeli v najemnih stanovanjih, me je v Švici prav tako presenetila kot njihovi utečeni vozni redi. V Sloveniji se vse generacije v glavnem ukvarjajo s krediti in betonskimi mešalniki, medtem ko se lahko Švicarji v miru posvečajo tistemu, kar najbolje znajo in jih tudi najbolj veseli.

Več kot 80 odstotkov Švicarjev živi v najemnih stanovanjih. V Sloveniji se za najemništvo odloči le slabih 10 odstotkov. Samo stanovanjske kooperative Švicarjem zagotavljajo 5 odstotkov neprofitnih stanovanj, v Zürichu okoli 20 odstotkom prebivalcem. To so neprofitna stanovanja, ki so umaknjena s trga in varna pred špekulacijami.

Našel sem Zavod Tovarna iz Novega mesta, kjer so mi bili pripravljene za ta projekt ponuditi institucionalno okrilje, v Ženevi pa partnerja, stanovanjsko kooperativo Codha. Spisal sem prijavo na razpis, v kateri smo se zavezali, da bomo temeljito proučili sistem stanovanjskih kooperativ v Ženevi, analizirali stanje na stanovanjskem področju v Sloveniji, pripravili seznam potrebnih prilagoditev sistema, da bi kooperative lahko zaživele v Sloveniji, in jih ustrezno predstavili slovenski javnosti. Vse to pa sproti objavljali na spletni strani in na koncu povzeli v elaborat, ki bo koristil vsem, ki bodo poskušali na tak način priti do stanovanj.

18 Na razpisu smo uspeli in februarja 2011 začeli z delom. Sam sem se mesece redno srečeval z Guillaumom Käserjem, podpredsednikom Codhe. Omogočil mi je vpogled v sistemsko ureditev stanovanjskega področja v Ženevi, v samo delo kooperative in tudi v njihovo naložbeno dejavnost.

V Sloveniji smo model stanovanjskih kooperativ po švicarskem vzoru (SKPŠV), kot se projekt uradno imenuje, predstavljali v vseh pomembnih ustanovah na stanovanjskem področju. Navezali smo stike z nevladnim sektorjem in s strokovnjaki. Ko danes v Sloveniji govorimo o stanovanjskih kooperativah, govorimo dejansko o SKPŠV. Znašle so se v osnutku Nacionalnega stanovanjskega programa. Tri javne tribune, ki smo jih organizirali, so skupaj z našimi nastopi na drugih podobnih dogodkih zaokrožile jedro organizacij in posameznikov, ki so posvojili model. Skupaj z nami si zdaj prizadevajo doseči sistemske spremembe, ki bi zagotovile bolj naklonjeno okolje neprofitnim najemnim stanovanjem.

Seveda nameravamo nadaljevati in nadgraditi delo tudi po juniju, ko se izteče projekt. Zato smo se skupaj s še petimi slovenskimi in štirimi hrvaškimi organizacijami, s katerimi želimo vzpostaviti inkubator kooperativ na različnih področjih, prijavi na razpis za sredstva za čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Hrvaško. Upamo, da bomo uspešni in da bodo stanovanja stanovanjskih kooperativ zaživela. Lepo bi bilo nekoč reči, da je celo Slovenija imela nekaj od moje ljubezni.

Blaž Habjan, vodja projekta SKPŠV

www.stanovanjskekooperative.si

NOVOMEŠČANI NA OBISKU

Avtosalon v Ženevi vsako leto privabi množice ljudi. Letos jih je bilo nekaj več kot 700 000. Kakšna osupljiva številka! Splet okoliščin in nekaj čudovitih oseb je prispevalo k temu, da smo 16. marca doživeli utrip tega že 82. avtosalona ter med drugim okusili tudi vsakdanjik ob Ženevskem jezeru ležečega mesta.

V sklopu vsakoletnih strokovnih ekskurzij članov Sveta delavcev Revoz in sindikalnih zaupnikov Sindikata Revoz (SDR) smo se tokrat odločili, da namesto obiska enega od podjetij obiščemo avtosalon v Ženevi. Glede na to, da smo iz avtomobilske branže, je obisk avtosalona edinstvena priložnost za primerjavo stanja v razvoju in uporabi novih tehnologij v avtomobilski industriji.

Kot je znano, je Renault eden izmed pionirjev razvoja električnih vozil, ki jih bomo glede na načrt v letu 2014 delno proizvajali tudi v naši tovarni v Novem mestu. Na sejmu smo videli mnogo zanimivih tehničnih rešitev in seveda ugotavljali, da tudi konkurenca vlaga velike napore v razvoj vozil s pogonom na alternativne vire.

Avtomobilski salon smo si ogledali v dopoldanskem času. Popoldan smo rezervirali za ogled glavnih znamenitosti mesta. Čeprav nam je bilo znano, da je Ženeva mesto, kjer ima sedež veliko mednarodnih organizacij, smo ob vožnji s turističnim vlakcem lahko ugotovili, da jih je veliko več, kot smo si predstavljali in da le-te močno vplivajo na utrip in življenje v mestu. Vsi smo bili očarani nad vodometom in urejenostjo mesta. Po nekaj nakupih, večerji in dobrem pivu smo se v večernih urah vrnili na letališče ter z lepimi vtisi odleteli proti domu.

Ne glede na to, da je bilo enodnevno potovanje precej naporno, je bilo vseeno zelo prijetno, zaradi dobre organizacije pa smo prav vsak trenutek koristno izkoristili. Za domišljeno vodenje in organizacijo ogleda mesta v popoldanskem času se še posebno zahvaljujemo sodelavki Tatjani ter Živi in Maheshu iz Ženeve.

Nekaj utrinkov s tega dne nam je posredoval Slavko Pungaršič, predsednik sindikata Revoz in sekretar Sveta delavcev Revoz.

19

GEORGES GACHOT, producent filma *L'Ombrello di Beatocello*

Sedim v Nyonu v gledališki dvorani gledališča Marens in se sprašujem, kakšen bo premierni film otvoritvenega dneva festivala *Visions du Réel*. Zamišljeno sledim uvodnim govorom predsednika, direktorja, kantonalne ministrice za kulturo. Ustavim se ob uvodnem govoru ministra za kulturo in zdravje. Le kako je lahko ena in ista oseba odgovorna za kulturo in zdravje? Verjetno spet ena od švicarskih posebnosti. Sledi premierni film *L'Ombrello di Beatocello*. Neverjetno, film je poln te švicarske posebnosti – v eni osebi nastopa zdravnik, ki je hkrati violončelist. In to dober violončelist.

20 Švicar leta 2003, Beat Richner, je pediater, ki s svojim umetniškim ustvarjanjem financira pediatrične bolnišnice v Kambodži. Tja je prvič prišel leta 1974 kot mlad zdravnik Rdečega Križa v takrat glavno bolnico Kantha Bopha v prestolnici Phnom Penh. Njen ustanovitelj je bil kralj Norodom Sihanuk. Leto pozneje se je moral mladi doktor umakniti pred uničujočimi rdečimi Kmeri. Ob vrnitvi v Švico je Dr. Richner v Zürichu odprl zasebno prakso. Nekaj let pozneje je na neki konferenci o miru v Parizu srečal kralja Sihanuka. Ta mu je ponudil vodenje bolnice Kantha Bopha. Izziv, ki ga Dr. Richner po 20 letih delovanja še vedno živi in doživlja skupaj s svojimi 2100 sodelavci. V sedanjih petih bolnicah so rešili življenje več kot 1 milijonu hudo bolnih otrok. Zdravniško pomoč je dobilo 10 milijonov mladih bolnikov, kar predstavlja

kar 85 % kamboških otrok. Georges Gachot, producent filma *L'Ombrello di Beatocello*, je prišel v Zürich, ko je bil star 18 let. Končal je šolo za inženirje (ETHZ) in se veliko ukvarjal z glasbo. Leta 1989 je naredil svoj prvi film (muzikal) *Imitacija Dvoržaka*, ki je bil nagrajen na festivalu v Berlinu. Dr. Beatu Richnerju sledi s kamero od leta 1996.

Kaj je botrovalo temu, da ste spoznali Dr. Beata Richnerja?

Po duši sem glasbenik in producent klasičnih glasbenih filmov. Slišal sem za zdravnika, ki igra na violončelo Bachove suite ter komponira. Tako sem v Kambodži spoznal Dr. Beata Richnerja. Med snemanjem me je ves čas nagovarjal, da si moram ogledati dve bolnici, v katerih je delal. S seboj sem imel kamero za snemanje in denar za en teden. Obisk bolnic me je tako prevzel, da sem ostal štiri tedne in snemal Beatov vsakdanjik. Material mi je služil za prvi dokumentarec o Beatu, ki sem ga naredil leta 1996.

S kamero ste začeli spremljali Beata in nastajanje bolnišnic. Kako je to vplivalo na vaše filmsko izražanje?

Prvi obisk me je močno zaznamoval, saj sem ravno takrat postal oče. Bil sem ganjen ob pogledu na otroke, ki so bili na urgenci v življenjski nevarnosti, kar sem prikazal v prvem filmu o Beatu. V drugem in tretjem filmu sem bolj predstavil človekoljubno delo. Prikazal sem, kako dobi stavba svojo obliko, predstavil različne humanitarne organizacije ter seveda Mednarodno zdravstveno organizacijo (WHO), ki je Beatu očitala, da uvaja razkošje švicarske medicine. V četrtem filmu sem predstavil Beata in njegove sodelavce. Beat ob težavah hudomušno motivira sodelavce. V filmu o Beatocellu sem želel razumeti, razložiti kreativnost Beata, njegovo glasbeno vlogo, vpliv na obiskovalce. Beat je že nekaj časa razmišljal, da bi skomponiral pesem o lotosovem cvetu.

Kako vam je uspelo Beata predstaviti kamboškim sodelavcem?

Kambodža je zelo skorumpirana. Beat je res poseben, popolnoma je proti korupciji. Že samo majhen privilegij je zanj korupcija. V bolnišnicah to še močneje nadzira. Vsa zdravila so prešteta, označena, zapečateni. Poraba je pod strogim nadzorom. Vseh pet bolnišnic deluje podobno. Beat se izogiba državnim politikim. Vsi otroci imajo enake pravice do brezplačne bolniške oskrbe. Vsi so obravnavani popolnoma enako, pa naj bodo iz bogate ali revne družine. Revni imajo pokrite potne stroške za gorivo in hrano. Med Beatom in prebivalci vlada popolno zaupanje. Brez tega bi bilo življenje veliko težje, zato si tudi nihče ne upa spodkopavati organizacijskega sistema, ki deluje odlično.

Drugi ključ do uspeha je v tem, da ni administracije. Bolniki pridejo, vsa administracija je opravljena v glavni dvorani ali čakalnici, kjer jih sprejmejo. Nekakšen ogromen prostor ali »plac«, kjer ljudje sedijo na tleh na pisanih preprogah in čakajo, da pridejo na vrsto. Beat na tem prostoru občasno priredi koncert. Prostor absurdno spominja na Paradeplatz, najdražji »plac« v Zürichu. Tu je Beat v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja redno igral na violončelo in služil denar. V arhivu nemške švicarske televizije sem izbrskal stare filme o Beatocellu in jih vključil v film. Beatovi zdravniški kolegi prvič spoznajo življenje mladega Beata, umetnika. Drugi obraz je obraz pediatra. Med sodelavci velja Beat za resnega moža, ki gradi bolnišnice, ne poznajo ga kot umetnika in ustvarjalca.

22 Ali ste v vseh teh letih opazili, da se je Dr. Richner spremenil?

Beat zdravi skoraj vse otroke v državi. Sprva sva se veliko pogovarjala o glasbi, zdaj pa vse bolj skrbi za zveze v Zürichu. Razmišlja, kako dobiti dovolj financ za vse bolnišnice. Vse manj je na razpolago za pogovor. Včasih je bil skladatelj, glasbenik, pisal je pesmi. Tudi poje dobro. Včasih je bil s svojimi pesmimi veliko več med bolnimi. Tudi slikal je za otroke. Želim si, da bi Beat znova postal kreativen in umirjen, tako kot je bil kot mladenič. V drugem filmu je bil daleč stran od stresa, kot ga živi danes pri 64 letih. S tega vidika mi je žal zanj.

Na kakšen način se vse to financira?

Beat ima v Švici ogromno podpore. 90% sredstev za bolnišnice priteka z zasebnih računov, nekaj pa doda Švicarska konfederacija. Beat izbere najboljše študente in jim nudi nadaljnji študij. V filmu med drugim predstavim zdravnika, ki je pred 17 leti začel delati za Beata, zdaj pa je direktor ene izmed bolnišnic (Phong Peng).

Kako ste doživeli premiero filma?

Čudovito, čustveno vzdušje. Navdušen aplavz gledalcev. Mislim, da je bil tudi Beat zelo ganjen. Dogodek je bil zame zelo pomemben, saj sem se s tem projektom ukvarjal pet let. Film se konča po 82 minutah, vsakodnevna bitka za življenje v Kambodži pa se odvija naprej.

Živa Tavčar

GASTON NICOLE

Gaston Nicole je novinar švicarske televizije (nekdanja Television Suisse Romande – TSR) v pokoju. Nekaj let je spremljal seje parlamenta v Bernu, bil je odgovorni urednik poročil na TSR ter v živo poročal o zasedanju med Reaganom in Gorbačovom. Med drugim je eden od ljudi, ki so zaslužni, da mednarodni festival dokumentiranih filmov, *Visoin du Réel*, po 43 letih še vedno obstaja.

Kaj vas je privedlo k izbiri novinarskega poklica?

Novinar sem postal po naključju. Po opravljeni maturi sem se želel vpisati na EPFL

v Lozani. Pred tem sem želel zaslužiti nekaj denarja in sem na takratni časopis *Gazette de Lausanne* poslal oglas, da ponujam inštrukcije iz matematike in naravoslovja. Iz uredništva časopisa so mi odgovorili, da iščejo nekoga, ki bi jim urejal arhive. Sprejel sem njihovo ponudbo in delal vsak dan po dve uri. Spoznal sem delo urednika. Tako me je prevzelo, da sem se vpisal na Fakulteto za politične vede v Lozani. Študiral sem in hkrati delal za časopis. Zaključnega izpita na univerzi nisem nikoli opravil, ker sem se z 21 leti poročil. Še vedno sem poročen z isto ženo.

Nekaj let ste pisali za časopis. Kako ste prešli k televiziji, ki je vizualni medij? Se spominjate svoje prve TV-oddaje?

Po osmih letih dela na časopisu sem se odločil, da sprejem izziv in se preizkusim v drugem mediju, na televiziji. Leta 1967 se je televizija med mediji šele uveljavljala. Na začetku sem se veliko spraševal, ali je to zame, saj sem po naravi zelo zadržan in se ne znam ravno izražati pred ljudmi. Prva dva meseca sem se iz dneva v dan seznanjal z delom v redakciji, v montaži, bil za kamero. Tako sem dodobra spoznal delo in šele potem sem vodil svoj prvi intervju. Začel sem kot parlamentarni dopisovalec iz Berna. Politiku, ki sem ga intervjuval, sem priznal, da sem prvič pred kamerami, pa mi je povedal, da je z njim enako. Takrat je bil sedež švicarske televizije v Zürichu, televizijska poročila so bila centralizirana. Leta 1979 je vsako jezikovno območje dobilo

23

svojo avtonomnost in svoja poročila. Tako sem bil odgovoren za preselitev sedeža televizije v Ženevo. Postal sem zadolžen za sveže novice in prevzel dožnosti odgovornega urednika televizijskega dnevnika. Med drugim sem vse do upokojitve leta 2000 predstavljal in povezoval tudi druge oddaje, največkrat povezane s politiko. Ne vem pa natanko, koliko oddaj, pogovorov sem vodil.

Kakšen način poročanja se uporablja na televiziji?

TSR je po poročanju o dogodkih bližje anglosaksonski kulturi kot na primer BBC in je manj francoski. Dnevne novice se izmenjajo preko Evrovizije. Sam sem sodeloval na nekaj sejah in tam se je dobro videlo, kako drugi delajo in razmišljajo. Bila je razlika med severom in jugom – med anglosaksonskimi in mediteranskimi državami. Takrat je za vzhodni blok obstajala druga agencija, informacije so bile cenzurirane.

24 Kateri dogodek, ki ste ga komentirali, vas je najbolj zaznamoval?

Ženevsko srečanje med Ronaldom Reaganom, takratnim predsednikom ZDA, in Mihailom Gorbačovom, takratnim vodjem Sovjetske zveze, novembra 1985. Med tem večdnevним zasedanjem sem bil poročevalec za televizijo, komentator, zadolžen za organizacijo in zadnje novice. Dela je bilo ogromno. Teden pred zasedanjem sem bil zadolžen za postavitve kamer, osvetlitve. Koordiniral sem televizijske kamere treh držav – Švice, Amerike, Sovjetske zveze. Na razpolago smo imeli 7 ali 8 kamer, ki smo jih selili od ameriške in ruske rezidence do centra za konference in do povabljenih. Sodelovalo je 17 ekip. Na začetku smo bili za Američane kmetje izpod Alp. Lažje se je bilo dogovarjati z Rusi kot z Američani. Vsaka delegacija je imela svoje zahteve, sodelovati je bilo treba tudi z različnimi državnimi organi, servisi in z varnostno službo vseh treh držav. Na primer Reagana je bilo treba snemati pod točno določenim kotom, kjer so se manj videle njegove starostne gube. Vendar smo bili za delo zelo motivirani in smo ga opravljali tudi po 18 ur na dan. Sam sem bil v stalni pripravljenosti in sem neposredno komentiral dogajanja z zgodovinskega zasedanja, ki je pomenilo konec hladne vojne in začetek reševanja konfliktov med Zahodom in Vzhodom po mirni poti.

Kako ste se seznanili z »Visions du Réel«, mednarodnim festivalom dokumentarnih filmov?

Leta sem se 1990 preselil bližje Ženevi, v Nyon. Tu sem spoznal predsednika mednarodnega festivala dokumentarnih filmov. Bil je tik pred upokojitvijo in je iskal svojega naslednika. Na čelu festivala sem ostal do 1999. Normalnemu delavniku sem dodal 90 dni za prestrukturiranje festivala. Spremenili smo veliko, festivalu smo dodali sodobnejše ime »Visions du Réel«, mednarodni festival dokumentarnih filmov. Proračun festivala je s 400 tisoč švicarskih

frankov zrased na 2 milijona. Festival danes vodi Luciano Barisone z resnično profesionalno ekipo. Med 3500 predhodno izbranimi filmi z vseh celin je bilo v petih dvoranah v Nyonu v tednu predstavljenih 110 filmov.

Kakšna je razlika med filmskim in televizijskim dokumentarcem?

Razlike med obema se manjšajo. Televizija dela z večjimi finančnimi sredstvi in lahko dokumentarec predvaja v sedmih ali osmih tednih. Filmski ustvarjalec pa se ukvarja s svojim dokumentarcem več let. Od ideje, pridobivanja sredstev, snemanja materiala do montaže. Samo montaža lahko traja več let. Pri ogledu dokumentarnega filma ima gledalec na razpolago več časa, da bolj intimno vstopi v film. Biti mora potrpežljiv vse do vrhunca filma. Na primer v dokumentarnem filmu *Tribut en Sibirie*, ki traja uro in pol, potrebuje gledalec celo uro, da se vživi v življenje družine, da je čustveno prebujen, pozoren, koncentriran na dogajanje in okolico. Čustveni receptorji so izredno stimulirani. Takšen dokumentarni film naredi močnejši vtis, kot ga naredi 25-minutni televizijski dokumentarec. Spoznamo se z osebo in počasi vstopimo v njeno življenje, v njeno naravo. Vsaka slika se pokaže z drugačnim ritmom. Vse ta čustva nam v kinodvorani uspe deliti s sogledalci. Lahko rečemo, da nas film »pogoltne«. Namesto da bi preklapljali s programa na program, se prepustimo filmu, ki nas pritegne k razmišljanju, joku ali smehu. Romandska televizija želi ta koncept prikazati v oddaji »*Passez-moi les jumelles*«.

Živa Tavčar

when miracle take me for the hand
make me open my eyes
and see where i walk

in life...

then i know...
this is the knowledge i'm looking for
the water i'm so thirsty for

it's love i'm so in love...

it's my life

Na festivalu *Black Movie* nas je iz Slovenije zastopal ustvarjalec in režiser animiranih filmov Kolja Saksida. Njegov film so predvajali v otroškem programu.

METKA VERGNION NA JAPONSKEM

Metka Vergnion je spet imela razstavo na Japonskem, tokrat skupaj s kitajskim slikarjem Shih Ming Wangom. Razstava je bila čisto nekaj posebnega, ker je bila predstavljena v templju.

Čeprav je tempelj skoraj v središču mesta, se je zdelo, kot da je v oazi zelenja in miru. Metka Vergnion in kitajski umetnik Wang sta se predstavila vsak na svoj način na temo »spiritualni vrt«. Njuna dela so se v medijih fotografije in slikanja s črnilom dobro dopolnjevala. Obiskovalci so se s posebno pozornostjo posvetili gledanju razstave v pretežno sedečem položaju – na tatamiju.

Metka Vergnion in Helena Drnovšek Zorko, slovenska ambasadorica v Tokiju, sta obiskali tudi območje lanskoletnega potresa, kamor je Slovenija poslala humanitarno pomoč.

RAZSTAVA KIPOV LUČKE KOŠČAK IN FOTOGRAFIJ LIJA WEINGERL V NEW YORKU IN WASHINGTONU

Lučka Koščak in Li Weingerl sta imela razstavo v New Yorku, v Galeriji Sv. Cirila in v galeriji slovenske ambasade v Washingtonu – v okviru kulturnega dogodka *Open House*.

Razstavi sta bili odlično sprejeti in obiskani. Razstavo v New Yorku sta odprla slovenska konzulka v New Yorku, gospa Melita Gabrič (na sliki z Lučko Koščak), in župnik Cerkve Sv. Cirila pater Krizolog Cimerman.

Obisk razstave v Washingtonu je presegel vsa pričakovanja, saj sta bili otvoritvi dve. Kulturni večer v petek je odprla atašejka za kulturo Nuška Zakrajšek, sobotni *Open House* dogodek pa slovenski ambasador v Washingtonu, gospod Roman Kirn.

27

KULTURNI VEČER V WASHINGTONU

Kdor je večer v petek, 11. maja 2012, preživel na slovenskem veleposlaništvu, je čudovito začel konec tedna. Na kulturnem večeru so obiskovalci lahko uživali v glasbi in si ogledali umetnine slovenske kiparke Lučke Koščak ter slike Lija Weingerla.

Večer je z uvodnim govorom odprla Nuška Zakrajšek, ki je na slovenskem veleposlaništvu zadolžena za kulturo. Povabila je Lučko Koščak, da je predstavila svojo razstavo z naslovom »Angeli«. Lučkina razstava sestoji iz kipov iz žgane gline (terra cotta) in bronu, ki poskušajo predstaviti vizijo poti, po kateri hodimo ljudje, ter pogled na osebno iskanje vsakega posameznika v želji, da se približa bistvu. Umetnica je z inspirativnim govorom o svoji viziji navdušila občinstvo in požela velik aplavz.

Po predstavitvi razstave je bil na sporedu koncert kvinteta lesenih pihal *ArtVento*, ki je bil ustanovljen leta 2004 in tako že več let združuje kakovostno delo posameznikov. Kvintet je mednaroden ansambel, ki ga sestavljajo solisti iz orkestra SNG Opera in balet v Ljubljani ter iz Slovenskega filharmoničnega orkestra. Njihov repertoar obsega originalne skladbe, napisane za pihalni kvintet – od klasike do 21. stoletja. Na glasbenem večeru so predstavili skladbe izpod peres Rossinija, Mozarta, Iberta ter slovenskega skladatelja Škerjanca.

Nuška Zakrajšek, Washington

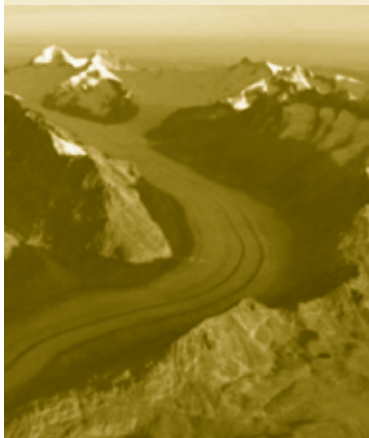
**JUNIJA, JULIJA IN AVGUSTA BO V BERNU
RAZSTAVA: ALPE - KOT JIH VIDIJO PTICE,
MATEVŽA LENARČIČA**

V juniju, juliju in avgustu bo v Bernu gostovala razstava Alpe-kot jih vidijo ptice, (Die Alpen-Ansichten aus der Vogelperspektive) znanega slovenskega fotografa, okoljevarstvenika, pilota in svetovnega popotnika Matevža Lenarčiča. Več kot sto s tekstom opremljenih fotografij bo na prostem razstavljenih pred zgradbo prestižnega Paul Klee Zentrum (Monument im Fruchland 3) v Bernu.

28 Na našem veleposlaništvu ne skrivamo zadovoljstva, da bo razstava, ki je bila v zadnjih letih prikazana v Ljubljani, Bocnu in Roveretu, tokrat prvič izven Slovenije predstavljena v eni od prestolnic alpskih držav. In to v Švici, ki za mnoge velja za najbolj alpsko od vseh držav alpskega loka. Prav tako ne skrivamo zadovoljstva, da bo ta izredno kvalitetna razstava letos, t.j. v letu, ko mineva dvajset let od švicarskega priznanja države Slovenije in navezave diplomatskih odnosov med državama.

Razstava, ki bo odprta cele tri mesece in jo bo lahko obiskalo na tisoče švicarskih in drugih obiskovalcev ter seveda v Švici živečih Slovencev, bo gotovo tudi prispevek k razpoznavnosti Slovenije nasploh in še posebej kot alpske države. Obiskovalci si bodo med izredno kvalitetnimi in estetskimi posnetki Alp seveda lahko ogledali tudi posnetke slovenskih Alp. Nenazadnje in če stvar še malo patriotsko obarvamo, pa bodo lahko tudi izvedeli, da je fotograf, pilot in biolog Matevž Lenarčič, svoj fotografski opus o Alpah posnel iz letala Pipistrel, ki je slovenske zasnove in izdelave.

Ambasada RS v Bernu

ne po zabi te

17. junij 2012:

piknik Združenja ženevskih Slovencev

25. junij 2012:

dan državnosti

17. november 2012:

novoletna večerja

Prvi petek v mesecu, razen med počitnicami, poteka maša v slovenskem jeziku v Ženevi. Za informacije pogledjte na stran www.slomisija.ch.

Za informacije v zvezi z **Dopolnilnim poukom slovenščine** pogledjte na: www.zrss.si/slovenscina ali www.slovenskiotroci.ch ali pokličite vodjo skupnosti učiteljev **Marijo Rogina +41 76 407 36 05**. Možen je tudi pouk na daljavo.

29

Veleposlaništvo RS v Bernu objavlja novice na spletni strani www.bern.embassy.si.

Veleposlaništvo Republike Slovenije

Schwanengasse 9/II, 3011 Bern

T: +41 (0)31 310 90 00

F: +41 (0)31 312 44 14/18

E-mail: vbe@gov.si

vodja: *mag. Bojan Grobovšek, veleposlanik*

Konzulat Republike Slovenije

Löwenstrasse 54/II, 8001 Zürich

T: (+)41 (0)44 212 11 27

vodja: *Zvonimir Petek, častni konzul*

Konzulat Republike Slovenije

Rue du Scex 18 CH - 1950 Sion

T: (+) 41 (0)27 306 56 10

F: (+) 41 (0)27 306 56 39

E-mail: janez.lapajne@jyl.ch

Vodja: *Ivan Janez Lapajne, častni konzul*

Ženevske novice izdaja / Editeur:

Združenje ženevskih Slovencev / Association des Slovènes de Genève

Združenje je bilo ustanovljeno 19. julija 1991

Predsednik: Tadej Vengust

Podpredsednik: Sergij Cesar

E-mail: slovenijage@hotmail.com

Spletna stran: www.slovinci.org

TEKOČI RAČUN:

UBS Genève, 433156,29-240 (Association des Slovènes de Genève)

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Ženevske novice izidejo dvakrat letno s finančno podporo Urada vlade RS za Slovence po svetu. Prvič so izšle januarja 1992.

Urednici:

Lučka Koščak

T: 076 37 97 222

E-mail: lucka.koscak@gmail.com

Živa Tavčar

T: 077 445 55 15

E-mail: zivtav@gmail.com

Fotografije so prispevali: Arhiv Vison du Réel in TSR, Boris Maver, Lučka Zega, Manca Juvan, Matevž Lenarčič, Tatjana Avbar, Tanya Vajk, Živa Tavčar

Oblikovanje: Petra Petan. Tisk: Partnergraf. Št. izvodov: 150

